

**A.R. Jo‘rayev, S.I. Baxtiyorova, D.A. Sayfullayeva
U.I. Bahranova, Z.D. Rasulova, Sh.I. Bahronova**

MATERIALSHUNOSLIK

(Tikuvchilik materialshunosligi)

O‘quv qo‘llanma

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

A.R. Jo'rayev, S.I. Baxtiyorova, D.A. Sayfullayeva
U.I. Bahranova, Z.D. Rasulova, Sh.I. Bahronova

MATERIALSHUNOSLIK

(Tikuvchilik materialshunosligi)

o'quv qo'llanma

UO'K 677.51(075.8)

37.234ya73

M 31

Materialshunoslik (Tikkuchilik materialshunosisligi) [Matn]: o'quv qo'llanna / A.R. Jo'rarev, S.I. Baxtiyorova, D.A. Sayfullayeva, U.I. Bahronova, Z.D. Rasulova, Sh.I. Bahronova. -Buxoro: "Sadriddin Salim Buxoriy" Durdona, 2022. -192 b.

KBK 37.234ya73

Mazkur o'quv qo'llanna 5112100-Tekhnologik ta'lim yo'naliishi tababalar uchun "Materialshunoslik" fanining amaldağı fan dasturi asosida, (Tikkuchilik materialshunosisligi) qismi bo'yicha ishlab chiqilgan. Fanning predmeti va vazifalari, tarixi, rivojanishi, texnologik ta'lindagi o'rni batafsil yoriligan Tabiy va kimyoiy tobalarni olinishi va ishlattilishi, namlik va uning ahamiyati, iplarning geometrik va mexanik xossalari, yigirish, gazlamalar o'rilişlari, olinishi va ishlattilishi, gazlamalar assortimenti haqidagi batafsil ma'lumot berilgan bo'lib, maruzqa mashq' ulottari va mustaqil ta'limda o'zlashtirilishi lozim bo'lgan nazariy materiallarni o'z ichiga oladi. O'quv qo'llannadan 5112100-Texnologik ta'lim yo'naliishi tababalar va professor-o'qituvchilar foydalananishlari mumkin.

Ma'sul muharrir:

Q.T. Olimov, A.I. Gersen nomidagi Rossiya davlat pedagogika universiteti Toshkent filiali direktori, pedagogika fanlari doktori, professor.

Учебник разработан для студентов направления 5112100-Технологическое образование на основании действующей учебной программы предмета «Материаловедение» (Швейное материаловедение). Подробно описаны предмет и задачи науки, ее история, развитие, роль в технологическом образовании. Подробная информация о производстве и использовании натуральных и химических волокон, влажности и ее значении, геометрических и механических свойствах пряжи, придении, ткачестве, производстве и использовании тканей, ассортименте тканей, лекциях и самостоятельном изучении. Содержит теоретический материал для усвоения в лим. Учебник доступен для студентов и преподавателей факультета 5112100 - Технологическое образование.

ANNOTATION

This textbook is developed for students of 5112100-Technological Education on the basis of the current curriculum of the subject "Materials Science" (Sewing Materials Science). The subject and tasks of science, its history, development, role in technological education are described in detail. Detailed information on the production and use of natural and chemical fibers, moisture and its importance, geometric and mechanical properties of yarns, spinning, weaving, production and use of fabrics, range of fabrics, lectures and independent study, contains theoretical material to be mastered in lim. The textbook is available to students and faculty of 5112100-Techological Education.

Taqribzihilar:

H.O. Jo'rarev, Buxoro davlat universiteti "Tekhnologik ta'lim" kafedrasi dotsenti, pedagogika fanlari doktori.

R.X. Nurboyev, Buxoro muhandislik texnologiya instituti "To'qimachilik texnologiyasi va dizayn" kafedrasi mudiri, texnika fanlari nomzodi, dotsent.

O'quv qo'llanna O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2021-yil 18-avgustdagি 356-sonli buyrug'iiga asosan nasr etishga ruxsat berilgan. Ro'yxatga olish raqami 356/7-089.

Аннотация

MUNDARIJA

Kirish	4
1-mavzu: Maxsus materialshunoslik, tikuvchilik jhozlar fanning maqsad va vazifalari	7
2-mavzu: Tikuvchilik materialshunosligi to‘g’risida umumiy ma’lumotlar	19
3-mavzu: Tabiiy va kimyoiy tolalarmi olinishi va ishlatalishi	28
4-mavzu: Namlik va uning ahamiyati	50
5-Mavzu: Iqlarning geometrik va mexanik xossalari	56
6-mavzu: Yigirish haqida umumiy ma’lumotlar	66
7-mavzu: Gazlamalar o‘rifishlari, olinishi va ishlatalishi	81
8-mavzu: Gazlamalar assortimenti	100
Glossary	183
Foydalilanilgan adabiyotlar	188

A.R. Jo'rayev, S.I. Baxtiyorova, D.A. Sayfullayeva
U.I. Bahranova, Z.D. Rasulova, Sh.I. Bahronova

MATERIALSHUNOSLIK

(Tikuvcilik materialshunosligi)

o'quv qo'llanma

Muharrir: A. Qalandarov
Teknik muharrir: G. Samiyeva
Musahih: Sh. Qahhorov
Sahifalovchi: M. Bafoyeva

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original-maketedan bosishga ruxsat etildi: 17.03.2022. Bichimi 60x84. Kegli 16 shponli. «Times New Roman» garn. Offset bosma usulida bosildi. Ofset bosma qog`ozи. Bosma tobog`i 12,0. Adadi 100. Buyurtma №97.

"Sadriddin Salim Buxoriy" MCHJ
"Durdon" nashriyoti: Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko`chasi, 11-uy.
Bahosi kelishilgan narxda.

"Sadriddin Salim Buxoriy" MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko`chasi, 11-uy. Tel.: 0(365) 221-26-45